

ВПЛИВ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ ТА ОСОБЛИВИХ УМОВ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ВІЙСЬКОВИХ

Події які відбуваються в Україні останні роки, зокрема, активне залучення ЗС України до проведення антитерористичної операції, зумовлюють необхідність посилення уваги до вияву у військовослужбовців негативних психічних станів, що знижують їх працездатність внаслідок впливу екстремальних чинників бойової діяльності.

Військова діяльність – це складне соціальне явище, яке як частина суспільного життя є наочною і доцільною діяльністю людей в галузі військової справи і включає військово-практичну і військово-дослідницьку діяльність. У військовій діяльності структурним елементом є комплекс цілей, що мають свою ієрархію, які потрібно досягнути, тому важливою є працездатність військових, від якої залежить ефективна професійна діяльність військовослужбовців.

Спираючись на теоретичний аналіз наукової літератури, ми розглянули та виокремили показники працездатності та негативні фактори, які впливають на військовослужбовців.

Працездатність ми визначаємо як здатність індивіда виконувати певну роботу, зумовлену наявністю фізичних, психологічних і психофізіологічних можливостей, а також станом здоров'я і професійною підготовкою.

Об'єкт нашого дослідження: працездатність особистості. Предмет: вплив екстремальних та особливих умов діяльності на працездатність військових.

Мета: виявити вплив екстремальних та особливих умов діяльності на працездатність військових..

У дослідженні взяло участь 30 військових окремого батальйону спеціального призначення «Азов», які перебували в зоні АТО. Для проведення дослідження були використані методика на вольову саморегуляцію В.І. Моросанової та опитувальник Т.А.Немчина для оцінки нервово-психічної напруги.

За допомогою використаних нами методик ми отримали такі результати: слабка нервово-психічна напруга спостерігалась у 15% респондентів, помірна (або інтенсивна) у 55% військовослужбовців, а екстенсивна нервово-психічна напруга виявилась у 30 %, що є досить вагомим показником їх психічного стану; також визначивши загальний рівень саморегуляції виявилось, що 75% мають низький рівень, а 25% – середній, високий рівень відсутній взагалі, що говорить про відсутність свідомого планування та контролю власної поведінки, а також залежність від ситуації і думки оточуючих.

Разом з тим, результати дослідження показали, що у 39% респондентів спостерігається систематичне порушення сну та бувають мимовільні спогади екстремальних ситуацій. Крім того, за допомогою спостереження за свідчать, що у більшості присутній песимістичний настрій, порушення пам'яті, а у 30% спостерігалася «вибухова реакція», невмотивована пильність, часом неадекватність у поведінці.

Аналіз отриманих результатів показав, що перебування військовослужбовців в екстремальних умовах має значний та в більшості негативний вплив перш за все на психічний стан кожного з респондентів, а це в свою чергу може перешкодити їх діяльності та знизити працездатність. Враховуючи усі компоненти, які впливають на працездатність військовослужбовців та їх успішну професійну діяльність можемо стверджувати, що після перебування в екстремальних умовах

військовим потрібна реабілітація та відпочинок за для покращення їх психічного стану та відновлення психологічних та фізичних можливостей.

Ми проаналізували сутність та зміст поняття відновлення (реабілітація) і це надало можливість визначити, що відновлення психологічної стійкості та працездатності – це комплексна система психологічних заходів, яка спрямована на гармонізацію внутрішнього стану військових шляхом особистісних змін у психіці з метою подолання негативних психічних станів. Сутність відновлення психологічної стійкості полягає в здійсненні різних впливів на психіку військового, за допомогою яких стає можливим знизити рівень нервово-психічної напруженості і тим самим вплинути на прискорення процесів відновлення організму в цілому.

Список літератури

1. Андросюк, В. Г. Екстремальна ситуація: діяти обережно \ В. Г. Андросюк \ \ Науковий вісник УАВС. – 1996. – №2. с. 191-198.
2. Баева И. А. Психология безопасности как теоретическая основа анализа экстремальной ситуации \ социальная работа 2012. с. 50-56.
3. Біла книга 2009. Збройні Сили України. – К. : Міністерство оборони України, 2010. – 85с.
4. Гундерук Л. М. Екстремальна ситуація у діяльності військових органів внутрішніх справ : стратегія й тактика \ \ Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013.
5. Занюк С. С. Психология мотивации : теория и практика. Мотивационный тренинг \ Киев: Эльга : Ника-Центр, 2001. – 351с.
6. Леонтьев Д. А. Тест жизнестойкости \ Д. А. Леонтьев, Е. И. Рассказова. – М., 2006 – 63 с.

*Науковий керівник: Ічанська О. М.,
канд. психол. наук, доцент*

